

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۶ لطفاً کمی شفاف باشید!

۶۶ نفت مارس

۶۷ فوران نفت، تهنشینی گاز

۶۸ تحولات انرژی

۶۸ طرح ماه

بانک نفت یا بازار اوراق بهادار برای نفت؟

خرج نفت از کیسه نفت

مالی مستقلی که بتواند در بازارهای مالی بین‌المللی به تأمین مالی فعالیت‌های توسعه‌ای، جدی‌تر شود. شرکت نفت‌یران اینترترید (نیکو)، زیرمجموعه‌ای از شرکت ملی نفت ایران است که در همین راستا فعالیت خود را آغاز کرده است. این شرکت طی سال‌های گذشته توانسته در تعامل با مؤسسات و بانک‌های خارجی، ساماندهی بخشی از نیازهای مالی صنعت نفت را عهده‌دار شود.

وزارت نفت در آخرین روزهای سال ۸۸ از امضای یک تفاهم نامه با کنسرسیومی متشکل از چند بانک داخلی برای تأمین ۷۵ میلیارد دلار سرمایه جدید از سوی این بانک‌ها خبر داد. همچنین بر اساس تمهیدات پیش‌بینی شده در بودجه سال جاری، بخشی از نیازهای مالی صنعت نفت در سال ۸۹ از طریق فروش اوراق قرضه و بخشی نیز رأساً توسط بانک‌های داخلی تأمین خواهد شد؛ ضمن این که بر اساس تمهیدات پیش‌بینی شده قرار است اوراق مشارکت پارس جنوبی به ارزش حدود ۵ میلیارد یورو در سال ۸۹ عرضه شود.

بر اساس اعلام وزیر نفت، امسال بانک تخصصی صنعت نفت و گاز راه‌اندازی خواهد شد. به گفته مسعود میرکاظمی، مذاکرات با برخی فعالان اقتصادی در صنعت نفت برای تشکیل این بانک از سال ۸۸ آغاز شده و تلاش بر این است که با ساماندهی کلیه فعالیت‌ها، بستر لازم برای تشکیل این بانک فراهم شود.

البته با توجه به نوسانات احتمالی قیمت نفت، تأسیس بانک نفت - که دارایی‌های آن عمدتاً به صورت وام‌های صنعت نفت خواهد بود - ریسک‌های فراوانی را به همراه خواهد داشت. مضاف بر آن که تأسیس چنین بانکی وظیفه اصلی بازار سرمایه را نادیده می‌گیرد و منجر به تضعیف بازارهای اولیه

تأمین مالی پروژه‌های صنعت نفت ضرورتی است که نیازمند تمسک به شیوه‌های نوین است.

بالادستی، طی برنامه پنجم توسعه رقمی معادل ۱۲۵ میلیارد دلار برآورد شده است. به این مجموعه باید سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز در بخش‌های پایین‌دستی را افزود. تأمین این ارقام و مدیریت آن طی سال‌های آینده در اقتصاد ایران نیاز به یک واحد مالی منسجم و متمرکز دارد تا با بهره‌گیری از رویکرد تخصصی و تلفیق نیازهای مالی صنعت نفت و الزامات فعالیت در حوزه مالی بتواند گردش چرخ‌های صنعت را تسهیل سازد.

بازوی مستقل مالی صنعت نفت

برخی از صاحب‌نظران در کشورمان معتقدند که در حال حاضر که زیربخش‌های جزیبی‌تر اقتصاد ملی مانند بخش‌های مسکن، کشاورزی و صنعت دارای بانک‌های مستقل و تخصصی برای تأمین و حمایت مالی از طرح‌های توسعه‌ای این بخش هستند، صنعت نفت ایران با برخورداری از قدمتی یکصد ساله و تأمین بخش عمده نیازهای ارزی کشور، هنوز فاقد یک نهاد مستقل برای تأمین نیازهای مالی این "مگا صنعت" است. رشد سرمایه‌گذاری‌های صنعت نفت ایران در دهه ۷۰ باعث شد نیاز به برخورداری صنعت از بازوی

ماهیت فعالیت‌های صنعت نفت تکنولوژی‌بر بوده و مقیاس هزینه‌های سرمایه‌گذاری در این صنعت، آن را در شمار صنایع به شدت سرمایه‌بر قرار داده است.

طی قرن و سال‌های گذشته، ارتباط نزدیک صنعت نفت ایران با شرکت‌های نفتی خارجی و بین‌المللی یکی از عمده‌ترین منابع تأمین نیازهای مالی و فن‌آوری این صنعت بوده است. وضع تحریم از سوی کشورهای غربی با هدف محدود ساختن سرمایه‌گذاری در صنعت نفت ایران، این ارتباطات را در سال‌های اخیر با محدودیت‌هایی مواجه ساخته است. به علاوه، بروز رکود اقتصادی در سطح بین‌المللی و کاهش قیمت نفت، کاهش سودآوری پروژه‌های صنعت نفت را در پی داشته که این موضوع به عاملی دیگر جهت کاهش جریان مالی به سمت پروژه‌های صنعت تبدیل شده است.

از سوی دیگر، صنعت نفت را باید بزرگترین زیربخش اقتصاد ملی دانست که دارای بالاترین حجم گردش مالی و نیازهای سرمایه‌ای در بخش داخلی است. بر اساس برآوردهای انجام شده، حجم نیازهای سرمایه‌ای صنعت نفت تنها در بخش

و ثانویه می‌شود. تأمین مالی بخش‌های مختلف از وظایف ظرفیت‌های موجود در بازار اوراق بهادار است و نیازمند خلق ابزارهای جدید تأمین مالی است. کما این که در هیچ یک از کشورهای تولید و صادرکننده نفت، تا کنون شاهد تأسیس بانک نفت نبوده‌ایم. در پایان باید بر این نکته تأکید کرد که ساماندهی ابزارهای مالی و تمهیدات قانونی و مقرراتی لازم در

فضای کسب و کار اقتصاد ملی، برای تسهیل و تسریع در دستیابی صنعت نفت به اهداف راهبردی آن در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی ضروری است. همکاری نزدیک وزارت نفت و شورای بورس و اوراق بهادار - با گوشه چشمی به قانون بازار اوراق بهادار - می‌تواند تعاملی مثمر ثمر برای تأمین مالی نفت ایران باشد. ■

دوازدهمین مجمع بین‌المللی انرژی

لطفاً کمی شفاف باشید!

مطالبه شفافیت پیام عمده نشست شرکت‌های بزرگ نفتی و گازی بود.

دوازدهمین مجمع بین‌المللی انرژی در روزهای ۲۹ و ۳۰ مارس در کانکن مکزیک برگزار شد. تقویت گفت‌وگوها بین مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و تقویت ارتباطات بین شرکت‌های نفتی و گازی از مهمترین اهداف مجمع محسوب می‌شود. مجمع مزبور را باید بزرگترین گردهمایی فعالان بزرگ جانب عرضه و تقاضای انرژی در جهان دانست. ارکان مجمع بین‌المللی انرژی شامل اجلاس وزارتی، هیأت اجرایی و دبیرخانه است. اجلاس وزارتی مجمع هر دو سال یک بار و جلسات هیأت اجرایی آن حداقل سالی دو بار تشکیل می‌شود.

کشورهای حاضر در مجمع، عرضه و تقاضای ۹۰ درصد از مجموع انرژی مصرفی دنیا را به خود اختصاص داده‌اند. در میان شرکت‌کنندگان در این مجمع، معاون وزیر انرژی ایالات متحده، دانیل پونمان، به عنوان نماینده بزرگترین واردکننده نفت خام دنیا و علی‌النعیمی، وزیر نفت عربستان سعودی، به عنوان بزرگترین صادرکننده نفت در میان ۶۰ وزیر نفت و انرژی حاضر در مجمع از کشورهای مختلف حاضر بودند. همچنین مقامات ارشد شرکت‌های بزرگ نفتی دنیا مانند رکس تیلرسون، مدیر عامل اکسان موبیل و پیتر ووزر، مدیر عامل شل، در این نشست حضور داشتند.

نفت خام به عنوان عمده‌ترین تأمین‌کننده سبد انرژی مصرفی جهان و پرمبادله‌ترین کالای بین‌المللی، همچنان رتبه اول را در مباحث مربوط به این بخش به خود اختصاص داده است. بر این اساس، باید عمده‌ترین ویژگی نشست اخیر مجمع را تفاهم عمومی بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان بزرگ در خصوص لزوم جلوگیری از نوسانات شدید قیمت در بازارهای جهانی نفت دانست؛ معضلی که علاوه بر تجارت نفت، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تولید و پالایش نفت و در سطح کلان‌تر، سهم آتی نفت خام و فرآورده‌های نفتی را در سبد انرژی مصرفی جهان تحت تأثیر قرار خواهد داد.

نوئه ون هولست، دبیر کل مجمع، در این زمینه می‌گوید: نوسان شدید قیمت برای تولیدکنندگان مناسب نیست. برای مصرف‌کنندگان هم همین‌طور، ضمن این که این امر برای سرمایه‌گذاری هم کشنده است. به گفته وی، تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان و تدوین‌کنندگان قوانین و مقررات این بخش، باید شخصیت دوگانه نفت را مدنظر داشته باشند. این شخصیت دوگانه ناشی از نقش نفت به عنوان یک کالای فیزیکی و یک دارایی مالی است که راهبردهای عملی بازدارنده نوسانات شدید را در قیمت نفت به حائل می‌رساند.

افزایش قیمت نفت به حدود ۱۴۷ دلار در هر بشکه در سال ۲۰۰۸ قانون‌گذاران و ناظران بازارهای جهانی نفت را در انگلستان و ایالات متحده به وضع محدودیت‌های تجاری در این زمینه وادار کرد. بر اساس

نفت مارس

گزارش «اقتصاد ایران» از بازار جهانی نفت

قیمت نفت خام در بازارهای جهانی پس از چند روز افزایش متوالی و در حالی که در روز سه‌شنبه ۱۷ فروردین به بالاترین قیمت خود در ۱۸ ماه گذشته رسیده بود، از روز چهارشنبه ۱۸ فروردین شروع به کاهش کرد. کاهش قیمت نفت خام پس از انتشار گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در خصوص افزایش سطح ذخیره‌سازی‌های نفت خام به بالاترین سطح از ماه ژوئن سال گذشته، روی داد. قیمت

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۸۲/۱۲	۸۰/۸۷
شمال غربی اروپا	۸۱/۴۲	۸۰/۷۶
مدیترانه	۸۰/۸۰	۷۹/۸۵
آفریقای جنوبی	۸۲/۲۰	۸۱/۵۵
میانگین وزنی	۸۱/۹۲	۸۰/۸۸

یادداشت: متوسط اول تا ۷ آوریل
استخراج: «اقتصاد ایران» از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت

نفت خام وست تگزاس اینترمیڈیت در بازار نیویورک برای تحویل در ماه مه با ۹۶ سنت (۱/۱۱ درصد) کاهش به ۸۵/۸۸ دلار در هر بشکه رسید. گفتنی است دامنه نوسان قیمت این نفت خام در ماه جاری میلادی ۸۵/۷۵ تا ۸۷ دلار بوده است. قیمت نفت خام برنت در بازار لندن نیز با ۵۶ سنت (۰/۶۵ درصد) کاهش به ۸۵/۵۹ دلار در هر بشکه رسید. به طور کلی این نفت خام به قیمت‌های ۸۵/۳۱ تا ۸۶/۴۷ دلار معامله شد. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد به دلیل حجم عظیم واردات و عدم افزایش ضریب بهره‌برداری پالایشگاه‌ها، سطح ذخیره‌سازی نفت خام در این کشور افزایش یافته است. بر اساس این گزارش، موجودی نفت خام حدود ۲ میلیون بشکه افزایش یافته و از ذخایر بنزین ۲/۵ میلیون بشکه کاسته شده که کاهش ذخیره‌سازی‌های بنزین به دلیل اختلاط آن با سایر فرآورده‌ها بوده است. همچنین قیمت سوخت حرارتی برای تحویل در ماه مه در بازار نیویورک با ۲/۴۴ سنت (۱/۰۸ درصد) کاهش به ۲/۲۴ دلار در هر گالن رسید. همچنین قیمت بنزین با

۳/۳۶ سنت (۱/۴۳ درصد) کاهش به ۲/۳۱ دلار در هر گالن بالغ شد. کاهش ارزش یورو در پی افزایش نگرانی‌ها از مشکلات مالی یونان، از آخرین روز کاری ۱۷ فروردین به کاهش قیمت نفت خام انجامید که این کاهش به اضافه مشکلات مالی یونان، سهام‌داران را در وال‌استریت ترغیب به فروش سهام کرد و این امر در نهایت آفت شاخص‌های وال‌استریت را به دنبال داشت.

